

The Last Exhibition of Tanas

Tanas'tan Son Sergi

Seda Niğbolu

"The Unanswered Question.İskele2" exhibition is a reference to the past, an examination of today, and a goodbye at the same time. It's a goodbye, because TANAS, the independent project space, which was opened in 2008 as a neighbor and a partner to the Edition Block in Berlin Heidestrasse, to represent Turkish art, closes its doors on November 3. Having hosted the first solo exhibitions of artists such as Halil Altındere, Vahap Avşar, Ali Kazma, and presented young artists living in Germany, such as Nasan Tur and Nevin Aladağ, to wide audiences for the first time, TANAS, while saying goodbye to its viewers, circles back to the point where the relationship between René Block and Turkish art first started. İskele was the name of the exhibition, which was held 20 years ago, at ifa Galleries in Bonn and Stuttgart. Block, with the curation of Beral Madra, for the first time, presented the young Turkish art to foreign audiences in this exhibition. But the interesting thing was that the names he presented and the artist discourses back then were evenly alien to the art audiences in Istanbul. After İskele, came "Orient/ation", the 4th Istanbul Biennial, dated 1995 and curated by Block. The contemporary art scene in Istanbul in that period was slowly getting into action. The infrastructural problems or the difficulty of finding financial sources are still debatable but at least there was progress in terms art collectors, the viewer and supporting institutes. And Block remained as one of the key actors through the passing period. Today, with İskele 2, Block finishes the journey set out with İskele. With an exhibition that is an open ended manifesto like the former, constitutes a statement and like TANAS itself, stable, hardened, willingly leaving certain questions unanswered by avoiding turning into an academic institute.

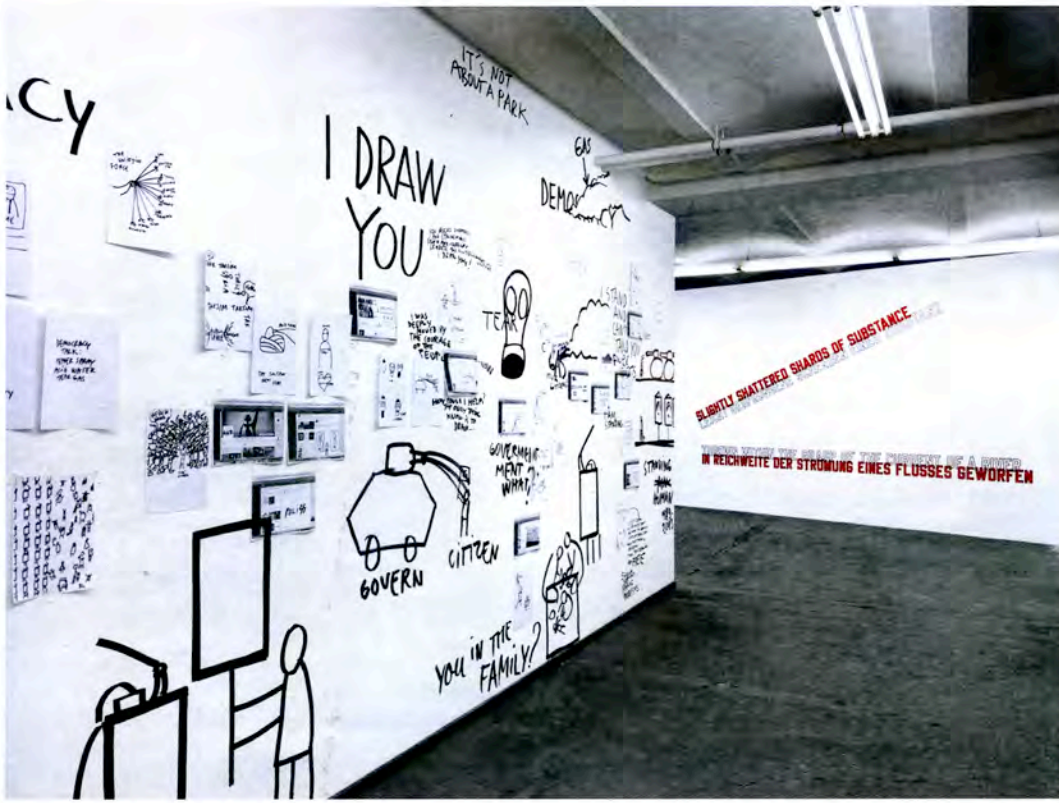
Pieces of a historical puzzle

The contributors are not limited to the representatives of Turkish art. Broadening the limits of local art since the beginning and enabling its curators to work freely, TANAS adopts the "citizen of the world" ideal, which it is a representative of, by evaluating Turkish art through its position worldwide. It's not a thematic wholeness that brings the works presented in the exhibition together, but a temporal continuity and

"The Unanswered Question.İskele2" aynı anda hem geçmişe bir referans, hem bugünün muhasebesi hem de bir veda. Veda, çünkü 2008 yılında Berlin Heidestrasse'de Edition Block'un komşusu ve partneri olarak Türk sanatını temsil etmek üzere açılan bağımsız proje mekanı TANAS kapılarını 3 Kasım'da kapatıyor. Halil Altındere, Vahap Avşar, Ali Kazma gibi isimlerin ilk solo sergilerini gerçekleştiren; Nasan Tur ve Nevin Aladağ gibi Almanya'da yaşayan genç sanatçıları ilk kez büyük kitlelerle buluşturan TANAS izleyicisiyle vedalaşırken yöneticisi René Block'un Türk sanatıyla ilişkisinin ilk başladığı yere dönüp daireyi tamamlıyor. 20 sene önce Berlin, Bonn ve Stuttgart'taki ifa Galerileri'nde gerçekleşen serginin adıydı İskele. Block, Beral Madra'nın küratörlüğünde genç Türk sanatını ilk kez burada yurtdışına takdim etmişti. Ama işin ilginç o dönem sunduğu isimler ve sanatsal söylemlerin İstanbul'daki sanat izleyicisine de aynı oranda yabancı olmasıydı. İskele'nin ardından Block'un küratörlüğünü yaptığı 1995 tarihli 4. İstanbul Bienali "Orient/ation" geldi. İstanbul'daki çağdaş sanat ortamı o dönemde yavaş yavaş hareketlenmeye başlamıştı. Altyapısal sorunlar ya da finansal kaynak bulma zorluğu tartışılır ama en azından sanat koleksiyonerleri, izleyici ve destek veren enstitüler açısından gelişme olumlu yöndeydi. Ve aradan geçen tüm bu dönem içerisinde Block baş aktörlerden biri olarak kaldı. İskele ile çıktığı yolculuğa bugün İskele2 ile nokta koyuyor Block. İki gibi ucu açık bir manifesto, bir söylem niteliği taşıyan, TANAS'ın kendisi gibi sabit, katılaşmış, akademik bir enstitü olmaktan kaçınıp bilerek isteyerek kimi soruları yanıtız bırakan bir sergi ile...

Tarihi bir puzzle'in parçaları

Katılımcılar sadece Türk sanatının temsilcileri değil. Başından bu yana yerel sanatın sınırlarını genişleten ve küratörlerine bu konuda serbestlik tanıyan TANAS, 20 yılın Türk sanatını dünya içerisindeki konumu üzerinden değerlendirerek temsilcisi olduğu "dünya vatandaşı" ideale sahip çıkıyor. Sergide yer alan işleri bir araya getiren tematik bir bütünlük değil, zamansal bir devamlılık ve etkilendikleri coğrafyalar ve olaylar arasındaki bağlantılar. Bu da İskele2'ye kendiliğinden bir retrospektif karakteri kazandırıyor. Eserler tek başlarına çok sağlam söylemler

Dan Perjovschi,
Lawrence Weiner,
exhibition view TANAS,
2013
© TANAS / Jens Ziehe

the connections between both the geographies and events they were influenced of. This grants İskele2 a character, which is retrospective by itself. While the works carry solid statements on their own, taking a step back makes them look like pieces of a historical and an artistic puzzle. The exhibition includes artists, such as Ayşe Erken and Gülsün Karamustafa, who participate in İskele for the first time, along with the guests of 4th Istanbul Biennial, including Rosa Barba, Olaf Metzler and Rosemarie Trockel. Along with young artists, who, following that period, came into our lives, such as Şener Özmen, Cengiz Tekin, and Nasan Tur, several artists, including Andrea Faciu and Anri Sala, whom Block work together in Balkanic projects, also represent the continuation of the process. Ayşe Erkmen greets us with her work "The Answer", referencing the name of the exhibition, a question mark made out of steel pipes. In "Stiletto", a work by Nevin Aladağ of the younger generation, we see metal plates carrying the heel marks of a dance performance. These plates carry traces of the moment like a negative photograph, the traces left by women on the male dominant society. In Adel Abidin's video, "Ping Pong", which was presented in Istanbul in the past, the ones who are leaving traces are men. A struggle between two male players injures a woman's body. Alicja Kwade, one of the youngest contributors in the exhibition, questions our place against time and space by manipulating the functions of daily objects like clocks and lamps. While Sunah Choi wants us to look differently at what's always under our eyes, with the new connections she established between natural and manmade objects. In his video, "Red Carpet", Cengiz Tekin alienates us also to spatial reality by snorting at the absurdity of ceremonies, with a red carpet rolling out to a lake. There many works in the exhibition which reference the artworks of the past, history and artists' own histories. We witness the days Jonas Mekas, one of the pioneers of the American avant-garde cinema who escaped from Nazis and the Red Army during World War II, spent with his brother at the Displaced Persons Camp in Kassel. One of the most interesting works in the exhibition is a desert scene section from Christian Jankowski's "The Eye of Dubai". With his eyes closed, in reference to Joseph Beuys's "I Like America and America Likes Me", Jankowski tells

barındırırken bir adım geriye çekildiğinde tarihi ve sanatsal bir puzzle'ın parçaları gibi görülüyorlar. İskele2'ye katılanlar arasında Ayşe Erkmen ve Gülsün Karamustafa gibi ilk İskele'ye katılan sanatçılar da var, 4. İstanbul Bienali'nin Rosa Barba, Olaf Metzler, Rosemarie Trockel gibi konukları da. O dönemi takiben hayatımıza giren Şener Özmen, Cengiz Tekin, Nasan Tur gibi genç sanatçıların yanında Block'un Balkan projelerinde birlikte çalıştığı Andrea Faciu ve Anri Sala gibi bir çok sanatçı da sürecin devamını temsil ediyorlar.

Ayşe Erkmen serginin ismine gönderme yapan "The Answer"ın çelik borulardan soru işareti ile girişte karşılıyor bizi. Genç kuşaktan Nevin Aladağ'ın "Stiletto"sunda bir dans performansından kalma topuk izlerini üzerlerinde taşıyan metal plakalar görüyoruz. Fotoğraf negatifi gibi anın izlerini taşıyor bu plakalar, kadınların erkek egemen toplumda bıraktığı izler. Adel Abidin'in daha önce İstanbul'a konuk olan Ping Pong videosunda izleri bırakan bu sefer erkekler. İki erkek oyuncunun arasındaki mücadele bir kadının vücudunu yaralıyor. Serginin en genç katılımcılarından Alicja Kwade saat veya lamba gibi gündelik objelerin işlevlerini manipüle ederek zaman ve mekana karşı kınımımızı sorguluyor. Sunah Choi ise doğa ve insan yapımı nesnelere arasında kurduğu yeni bağlantılarla hep gözümüzün önünde olana farklı şekilde bakmamızı istiyor. Cengiz Tekin "Red Carpet" videosunda bir göle uzanan kırmızı halı ile seremonilerin absürlüğüne burun kıvrarak mekansal gerçekliğe de yabancılaştırıyor bizi. Sergide geçmişin sanat eserlerine, tarihe ve sanatçıların kendi tarihlerine atıfta bulunan çok sayıda iş de var. 2. Dünya Savaşı sırasında Nazilerden ve Kızıl Ordu'ndan kaçan Amerikan avantgarde sinemasının öncülerinden Jonas Mekas'ın kardeşleriyle birlikte Kassel'deki "Yersiz İnsanlar Kampı"nda geçirdiği günlerine şahit oluyoruz. İskele'nin en ilginç işlerinden birisiyse Christian Jankowski'nin "The Eye of Dubai"sinden bir çöl sahnesi kesidi. Jankowski, Joseph Beuys'un "I like America and America likes me"sine göndermeyle gözleri bağlı şekilde bir şahine Beuys ve kır kurdunun hikayesini anlatıyor. Sarkis, "Le Crie de Sainte Sophie"de Munch'un "Çiğlik"ını hayvan derisinden bir tefe yağlıboya ile aktarıyor. Andrea Faciu

Ayşe Erkmen,
The Answer,
exhibition view
TANAS, 2013,
© TANAS /
Jens Ziehe

the story of Beuys and the coyote to a hawk. Sarkis, in "Le Crie de Sainte Sophie", conveys, using oil paint, Munch's "Scream" to a tambourine made out of animal hide. The jukebox of Andrea Faciu and Florin Bobu's "Cradle Count" carries to the atmosphere the voices of children, who grew up as orphans in Romania. A substantial percentage of the works are new and created for this exhibition. In fact, Olaf Metzel's aluminum print, titled "Taksim", carries the Gezi protests into the exhibition space in the form of a crumpled up newspaper.

The end of an era

As shown by the aesthetic and discursive diversity of İskele2, Block has never repeated himself since the beginning. Began in Berlin, his journey then evolved into his interest on New York and Fluxus in the 60s, countries which were outside of the art centers in the 90s, and Turkey and the Balkans after the 90s. The ultimate point for this process, which branched out from his series of artist monographies, published by Yapı Kredi Publishing, to "Starter" exhibition he displayed at ARTER two years ago, was TANAS. Considering the point of origin, the decision of closing the project space is not so surprising. TANAS was founded, from the start, as a non-commercial project, unwilling to institutionalize and Block believes that it has achieved its task. The application of the closing decision he reached a year ago is also connected with the periphery of the space. Continuous construction works in the industrial area of Heidestrasse had been a problem for enthusiasts, who had a time finding the place. But Block has never even considered moving away from the building, in which he hosted 22 exhibitions. According to Block, its manager, the building secretly resembled an Istanbul art center when it was initially opened. Nowhere in that period, except for Istanbul Modern, was dedicated to contemporary Turkish art. But today, Block believes that art spaces such as ARTER or SALT have taken over some of the tasks of TANAS. His first project in mind is analyzing and archiving the past 5 years and all of his projects on Turkey. When all of his old projects taken into account, this amounts to a total of 50 years. Block lets us know in advance that his organization of the archive will make way to a new exhibition next year. It's certain that the absence of TANAS will be felt as a meeting point for Turkish art which developed in different geographies. But Block's hopes lie with the creation of new initiatives after the closing. TANAS has left as with many questions so far: Art for which audience? Istanbul or Berlin? Where does an abroad representative carry Turkish art? At what rate is it possible to get rid of the identity issues? The question he posed with İskele2, maybe never to be answered, is in the center of all activities of René Block from the beginning. As he stated in an interview he gave to Maria Eichhorn, it's the same issue as the one posed by Serbian artist Raša Todorović: "What is art?"

ve Florin Bobu'nun 'Cradle Count'ının jukebox'ı Romanya'da ailesiz büyümüş çocukların seslerini atmosfere taşıyor. İşlerden önemli bir kısmı yeni ve sergi için oluşturulmuş. Hatta Olaf Metzel'in 'Taksim' isimli alüminyum baskısı Gezi olaylarını buruşturulmuş devasa bir gazete kağıdı halinde sergi alanına taşıyor.

Bir dönemin sonu

İskele2'nin estetik ve söylemsel çeşitliliğinin de göz önüne serdiği şekilde Block başından bu yana kendini hiç tekrarlamadı. Berlin'de başlayan yolculuğu 60'larda New York ve Fluxus ilgisine, 80'lerde sanat merkezlerinin dışında kalan ülkelere ve 90 sonrasında Türkiye ve Balkanlara evrildi. Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan sanatçı monografileri serisinden ARTER'de iki sene önce gerçekleştirdiği Starter sergisine dallanıp budaklanan bu sürecin nihai noktası TANAS'tı. Proje mekanını sonlandırma kararıyla, yola çıkış noktası düşünüldüğünde çok da şaşırıcı değil. TANAS başından bu yana ticaret amacı gütmeyen, enstitüleşmek istemeyen geçici bir proje olarak kurulmuştu ve Block bugün artık mekanın görevini tamamlandığına inanıyor. Bir sene önce verdiği kapatma kararını uygulama zamanı, mekanın çevresi ile de ilintili. Endüstri bölgesi Heidestrasse'de süregelen inşaat çalışmaları ilgililerin TANAS'ın yolunu bulmasını zorlaştırmaya başlamış. Block ise 22 sergi gerçekleştirdiği mekandan başka bir yere taşınmayı asla düşünmemiş. TANAS ilk açıldığında yöneticisi Block'a göre gizli bir İstanbul sanat merkezini andırıyordu. O dönemde İstanbul Modern hariç kendini çağdaş Türk sanatına adanmış bir mekan yoktu. Ama bugün ARTER ya da SALT gibi sanat mekanlarının TANAS'ın görevlerinin bir kısmını devraldığına inanıyor Block. Bundan sonra hayata geçireceği ilk projesi geçen beş yılı ve Türkiye ile ilgili tüm projelerini analiz edip arşivlemek. Tüm eski projeleri ile bir araya geldiğinde 50 sene anlamına geliyor bu. Block, arşive düzen getirmesinin önümüzdeki sene başka bir serginin yolunu açacağına haberini şimdiden veriyor. Farklı coğrafyalarda gelişen Türk sanatının bir buluşma noktası olarak TANAS'ın eksikliğinin hissedileceği muhakkak. Ama Block'un ümidi kapanma sonrası yeni inisiyatiflerin oluşması yönünde. TANAS bugüne kadar çok soru ile başbaşa bırakmıştı bizi: Hangi seyirci için sanat?, İstanbul mu Berlin mi?, Yurtdışında bir temsilci Türk sanatını nereye taşır?, Kimlik sorunundan kurtulmak ne oranda mümkün? İskele2 ile belki asla cevaplanmamak üzere ortaya attığı soru ise başından bu yana René Block'un tüm faaliyetlerinin merkezinde. Maria Eichhorn ile yaptığı bir röportajında söylediği gibi Sırp sanatçı Raša Todorović'in ortaya attığı sorunun aynı bu: "Sanat nedir?"